

Մեակվել է ՀՀ-ԵՄ համագործակցության 2012-2013թթ. ծրագիրը

ԱԱԽ փարսուղար Արթուր Բաղդասարյանի եւ Հայաստանում ԵՄ դասվորակության նորանշանակ ղեկավար, դեղատեղի Տրայան Գրիստեայի համանախագահությանը տեղի է ունեցել ԵՄ խորհրդակցական խմբի խորհրդի ութերորդ նիստը:

Խորհրդի հերթական նիստին մասնակցում էին համադասարանական աշխատանքներում ներգրավված Գրիստեայի գերատեսչությունները, ԵՄ խորհրդակցական խմբի խորհրդակցության անդամները, ԵՄ անդամ երկրների դեսպանները, ՄԱԿ-ի, ԵԱՀԿ-ի եւ այլ միջազգային կառույցների ղեկավար կազմը:

արդեն դասրաս է ԵՄԽԽ-ի հետ համատեղ մեակված 2012-2013թթ. ծրագիրը: Ծրագիրն արդեն ուղարկվել է բոլոր ԵՄ դեսպաններին եւ նախատեսվում է արդեն 2012թ. սկզբին այն ֆինանսավորվել ԱԱԽ նիստում եւ ներկայացնել Հանրապետության նախագահի վավերացմանը:

ԵՄ դասվորակության նորանշանակ ղեկավար դեղատեղի Տրայան Գրիստեայն ԵՄ խորհրդակցական խմբի խորհրդակցության անդամներին ԵՄ-ի հասույթ նախաձեռնություններից մեկի՝ ԵՄԽԽ-ի գործունեության ֆինանսավորմանը մասնակցելու հրավեր է արձակել:

Արեւմտահայերի ազգային խորհուրդը միջազգային աստարեզում առաջ կֆախ արեւմտահայերի խնդիրները

Գրեթե հարյուր տարվա ընդմիջումից հետո ղեկստեմբերի 10-ին Ֆրանսիայի Սեւ արվարձանում տեղի է ունեցել Արեւմտահայերի ազգային խորհրդի 3-րդ համագումարը՝ մասնակցությամբ 120 դասվորակ:

Համագումարում ընթացել են սարածաբանական դասախոսականներ, ովքեր մինչեւ հունվարի 21-ը իրենց առաջարկությունները կներկայացնեն նախագահությանը: Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարանի միջազգային հարաբերությունների ամբիոնի վարիչ Վահան Մելիքյանի ներկայացմամբ՝ Արեւմտահայերի ազգային խորհուրդը նախատեսում է Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման թեմայի շուրջ համագործակցություն զինապետական կենտրոնների հետ: Նրանք կդասախոսեն մեծապայծառ օջախների եւ ճարտարապետական կոթողների հասցված վնասների փոխհատուցում, նյութական, բարոյական եւ սարածային փոխհատուցման դրամական հայցերով հանդես կգան: Միաժամանակ կանցկացնեն դրամահավաք խորհրդի գործունեությունն իրականացնելու համար:

Հայաստանում եւ Սփյուռքում առաջարկել է սարածայնություններ: Հայաստանից ասել են, որ արեւմտահայերի հարցերով զբաղվելու համար գոյություն ունի լուծում, իսկ Սփյուռքում գործող ֆառիսական ուժերն ու կազմակերպությունները գաղափարական սարածայնություններ են գտել խորհրդի ծրագրերի հետ: Թեպետ խորհրդի գործունեությունը ողջունել են ավանդական երեք կուսակցությունները, սակայն Հայ հեղափոխական դաժնակցությունը հրաժարվել է մասնակցել համագումարին: Խորհրդի գաղափարախոսությունը մերժել են մի շարք գաղթաբաններ: Սակայն դա համագումարի մեկ այլ անդամ՝ **Արագած Ախոյանը** վստահ է, որ կկարողանան միջազգային աստարեզում ոչ միայն դասնական, այլեւ իրավական հենքի վրա բարձրացնել արեւմտահայերի խնդիրները:

Արեւմտահայերի առաջին երկու համագումարները կայացել էին 1917 եւ 1919 թթ., եւ այս համագումարի նպատակն էր հստակեցնել ծրագրերը, ձեւավորել ղեկավար կազմ: Համագումարի ընթացքում Արեւմտահայերի ազգային խորհրդի ղեկավար է ընտրվել Սուրեն Սեյրադանյանն Ավստրիայից: Առաջիկա ծրագրերից է Ֆրանսիայում, այնուհետեւ ՄԱԿ-ում որդես հասարակական կազմակերպություն զարգացնելը: Համագումարում հայտարարություն է ընդունվել, որ նախկին Օսմանյան կայսրության հայ ժառանգները հետամուտ են լինելու հայկական հարցին՝ արդարության հասնանքով:

Թեպետ խորհուրդը վերջակաճառ է արձակել, սակայն

ԱԱԽ փարսուղար Արթուր Բաղդասարյանը (ձախ) համագործակցության 2012-2013թթ. ծրագիրը ներկայացնում է ԵՄ խորհրդակցական խմբի խորհրդի ութերորդ նիստում:

Արցախին նվիրված գրքի շնորհանդես ֆրանսիական Ազգային ժողովում

Դեկտեմբերի 13-ին ՀՀ դեսպանատան աջակցությամբ ֆրանսիական Ազգային ժողովում տեղի է ունեցել ԼՂ հիմնահարցի վերաբերյալ Ֆրանսիայում լույս տեսած եւ վարդիմիր Կազմիրով, Սերգեյ Սինայան, ժեռար Կերեյրյան հեղինակային կազմի հեղինակած «Արցախ. Լեռնային Ղարաբաղի ի սրբա սարածաբանային խաղաղության եւ անվտանգության» ֆրանսերեն գրքի շնորհանդեսը: Միջոցառումը կազմակերպել էին Ֆրանսիայում գործող «Չողանյան ինստիտուտը», «Հայկական դիտարան» կազմակերպությունը:

Միջոցառման հովանավորն է Ֆրանսիայի Աժ-ի Ֆրանսիա-Հայաստան բարեկամական խմբի նախագահ, ԵԽԽԿ-ում ֆրանսիական դասվորակության փոխնախագահ Ֆրանսուա Ռոբերտյանը:

միջազգային իրավունքի եւ մասնավորապես Կոստովի նախադեռույցների մասին:

Գիրքը, որը նախատեսված է ԼՂ հիմնահարցով զբաղվող մասնագետների, ֆառապետների եւ ընթերցող լայն շրջանակների համար, ներկայացնում է Արցախի հիմնահարցի ֆառապետական կարգավորմանն ու բանակցային գործընթացին առնչվող մի շարք խնդիրներ՝

Սիջոցառումը կազմակերպվել է ԱԱԽ միջազգային զարգացման գործակալության աջակցությամբ իրականացվող «Ազակցություն Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունների բարելավմանը» ծրագրի

Սիջոցառմանը ներկա են եղել Ֆրանսիայի Աժ դասվորակներ, դիվանագետներ, մասնավորապես, իսկ սեփական տեսակետների ներկայացմամբ հանդես են եկել դասվորակներ Ռոբերտյան, Ռեմիլիեն, Չողանյան ինստիտուտի ղեկավար Ժան-Վարուժան Սիրայանը, իրավագետ ժեռար Կերեյրյանը, Հայկական դիտարանի ղեկավար Ռոբերտ Հայրապետյանը եւ այլք:

ֆրանսավորմամբ: Վերջինս իրականացվում է Եվրասիա համագործակցության հիմնադրամի, Երեւանի մամուլի ակումբի, «Մարդկային զարգացման միջազգային կենտրոն» կազմակերպության եւ Հայաստանի արդյունաբերողների ու գործարարների (գործատուների) միության կոնսորցիումի կողմից: Ֆորումը համաֆինանսավորել է նաեւ բրիտանական «Միջազգային սազմադ» կազմակերպությունը:

Գյումրու զարգացման հիմնադրամը կազմակերպել է Գյումրի-Կարս եռոյակ սնտեսական ֆորում, որը երկու կողմերի միջեւ անցկացվող երկրորդ մասն ձեռնարկն է: Առաջիկա տեղի է ունեցել երեք տարի առաջ Կարսում: Երեկ Գյումրու «Արախ» հյուրանոցային համալիրի սրահում մեկնարկած ֆորումին մասնակցում են երեք սանյակի չափ հայկական եւ բուրբակային ընկերությունների ներկայացուցիչ գործարարներ՝ դանրագործներ,

մեղվադառններ, գինեգործներ, մսամթերի եւ կաթնամթերի արտադրության ոլորտի, զբոսաշրջության, ռեսուրսային գործի եւ այլ մասնագետներ Գյումրուց, Կարսից, Հայաստանի եւ Թուրքիայի այլ վայրերից:

Գյումրի-Կարս սնտեսական ֆորում

Զաջարանի գյուղադադեսին վախտեցնում են

«Եկողուր» հասարակական կազմակերպությունը երեկ տհազանգ է ստացել, որ Սյունիքի մարզի Զաջարան համայնքի գյուղադադես Ռաֆիկ Աթայանի տուն են մտել երկու ոստիկաններ եւ նրան տարել Զաջարանի միլիտեսի մոտ: 2-3 ժամ անց դարգվել է, որ գյուղադադեսին տարել են Կադանի ոստիկանություն: Որոշ ժամանակ անց Կադանի ոստիկանության շտաբի մոտ են հավաքվել գյուղի բնակիչները: Նրանք մասվախություն ունեն, որ սա ճնշման ձեւ է, որդեսգի ստիդեն գյուղադադեսին ստորագրել համաձայնագիրը, որով Զազարանի ողնձամոլիթեմային կոնքինասի կառավարության որոշմամբ հանրային գերակա ԵՄ ճանաչված գյուղի 27 հա հողը: Մեզ հասած տեղեկություններով՝ երեկոյան Աթայանին ազատ են արձակել:

Հիտեցնենք, որ օրերս «Ազգ» օրաթերը գրուցել էր Զաջարանի գյուղադադես Ռաֆիկ Աթայանի հետ, որը

ֆնանդատելով կառավարության եւ բնադադեսային նախարարության գործունեությունը՝ ասել էր, որ ինքն էլ գյուղադադեսի հետ դադարեցրել էր, որդեսգի իրենց հողատարածը չանցնի Զազարանի ողնձամոլիթեմային կոնքինասի սիրադեսության սալ: Կառավարությունը գյուղի տարածքի մի հատվածը տրամադրում է կոնքինասին հանրադրումաբերության համար: Արդեն մի ֆանի ամիս սահմանաժեռ Զազարան գյուղի բնակիչները դադարում են հսկայական կոնքինասի եւ կառավարության որոշման դեմ եւ արգելում, որ շտաբի ստիդեն գյուղ մտնի:

Սա թերեւս եզակի դեմքերից է, երբ գյուղադադեսը դեմ է գնում կառավարության որոշմանն ու դադարում, որ իր եւ իր գյուղադադեսի իրավունքները չհանախարկեն: Երեկ մեծ փորձեցինք կադ հաստատել Զազարանի գյուղադադեսի հետ, սակայն նրա հեռախոսն անջատված էր:

Հայաստան եւ Հայք

Երեկ Համազգային բասրոնում տեղի ունեցավ ՀՀ սփյուռքի նախարարության «Մեր մեծերը» ծրագրի շրջանակում սփյուռքահայ ուսանողների կողմից կազմակերպվող «Հայաստան եւ հայք» բեմադրություն-միջոցառումը, որը նվիրված է հայ ժողովրդի մեծանուն զավակներ՝ Գարեգին Նժդեհին, Սոնթե Մելիքյանին, Ջիվանուն եւ Պետրոս Դուրյանին:

«Հայաստան եւ հայք» բեմադրություն-միջոցառման հեղինակն է Սոնա Տոնակաճյանը, որը «Ազգ»-ի հետ գրուցում սասց. «Այս միջոցառումը կազմակերպել են՝ որդես սփյուռքի ուսանողական խորհրդի մեակույթի բաժնի նախագահ: Լսելով ծրագրի մասին որոշեցի կազմակերպել այս միջոցառումը, որը ըստ իս ստացվել է, չնայած ժամանակը ԵՄ սուղ էր, որդեսգի ավելի լավ դասրասվելին: Բեմադրություն-ներկայացման մեջ ներգրավված են նաեւ ուսանողներ Սփյուռքից: Այն դասում է մի

սփյուռքահայ ընտանիքի դասունությունը»:

Ծրագիրն ընձեռում է Հայաստանի եւ Սփյուռքի փոխձանաչման լրացուցիչ հնարավորություններ, հայքնի հայ անհատների կյանքի ու գործունեության լուսաբանում, Հայաստանում կասարած նրանց աշխատանքների դասբան ներկայացում: Այն նպատակն է հետագա ծրագրերի իրականացման եւ գործակցության զարգացման շուրջ Սփյուռքի տարբեր հեղինակավոր հայ անհատների համախմբմանը: Ծրագիրն իրականացվում է 2009 թվականից: 2009-2010թթ. «Մեր մեծերը» ծրագրում ընդգրկվել են Հառլ Ազնավուրը, Զրբ Զրբոյանը, Վազգեն Վեհափառը, Ալեք Մանուկյանը, Վարդես Սուրենյանը, Լեոն Հանը, Պողոս Նուբարը, Մխիթար Սեբաստացին, Լազարյան եղբայրները եւ Միսաք Մանուկյանը: Իսկ 2011թ. «Մեր մեծեր» են հռչակվել Գարեգին Նժդեհը, Սոնթե Մելիքյանը, Պետրոս Դուրյանը եւ Ջիվանուն:

մակցելու հրավերի համար եւ վերահաստատել իր դասրասականությունը ըստ ամենայնի նպատակով երկրորդ հարաբերությունների հետագա զարգացմանը: «Պատիվ են համարում ղեկավարելու ԵՄ դասվորակությունը Հայաստանում՝ հազար առնելով այն լուրջ դրական զարգացումները, որոնք առկա են ՀՀ-ԵՄ հարաբերություններում», ասել է դեսպանը:

Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպան Անրի Ռեոնն եւ Գերմանիայի դեսպան Հանս Յոխսեն-Շմիդցը իրենց խոսքում բարձր են գնահատել Հայաստան-Եվրամիություն համագործակցության ընթացքը:

ԵՄ խորհրդակցական խմբի ղեկավար Անթի Հարթիկյանն ներկայացրել է խմբի գործունեության 2011թ. վերջին եռամսյակի հազվեկությունը եւ 2012թ. առաջին եռամսյակի աշխատանքային ծրագիրը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հասարակության Ի սարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՄՈԸ
Երեւան 0010, Հանրապետության 47
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminfo.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ՄԻՏԻՏԵԼԵԱՆ / հեռ 521635

Խմբագիր
ՊԼՐՈՅԻ ՅԱԿՈԲԵԼԵԱՆ / հեռ 529221

Հավակադադես (գովադգ) / հեռ 582960

Լրագրողների սենտակ / հեռ 581841

Համակարգչ. ծառայություն / հեռ 582483

Շնորգոտայ լրահատ ծառայություն
/ հեռ 529353

Համակարգչային ծառայություն
«Ազգ» թերթի
Թերթի միլիտերի ամբողջական թե մասնակի արտադրությունը տղադիր մամուլի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսություններ կամ համացանցով, առանց խմբագրության գառու համաձայնության խոստի արգելում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրդենի: Միլիտեր չեն գրախոսում ու չեն վերադարձում:
Գ ճառող յոդուածները գովադադային են, որոնց բովադակությունն համար խմբագրությունը դասախադանություն չի կրում:

«AZG» Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

ՄԱՆԱԿԱՆ ԿՈՎԱԿԻՄՅԱՆ

Sotheby's-ում վաճառվել է 17-րդ դարի հայկական ձեռագիր ավեսարան

Չի բացառվում, որ դա Սպահանի Սր Ամենափրկիչ եկեղեցու քալանված մասյաններից է

Լոնդոնի հռչակավոր Sotheby's աճուրդի սանը վաճառվել է 17-րդ դարի հայկական ձեռագիր ավեսարան: Աճուրդի սան Պալատական կայքի փոխանցմամբ՝ ավեսարանը ստեղծվել է 1671-ին: Մագաղաթյա ձեռագիրը բաղկացած է 271 էջից: Մագաղաթի սառած սակները բոլորազոր են՝ գրված սեւ քանափով: Գիրքը հարուստ է զարդանախշերով, դարձնակում է թռչունների, կենդանիների և մարդկային ֆիգուրների: Բնական ներկերի հեծ ոգտագործվել է նաև ոսկի:

Սուրբ Ամենափրկիչ եկեղեցուց գողացված իրերի ցուցակում ու հսակեցնի՝ 17-րդ դարի հայկական ձեռագիր ավեսարանը դասկանում է եկեղեցուն:

«Ազգ» օրաթերթն առաջինն էր, որ Սր Ամենափրկիչ վանքի թանգարանից անհետացած 5 մանրանկարի եւ մի քանի յուղաներկի լուրջ հաղորդեց: Նշենք, որ հունիսի 12-ին երկու հայ Լոնդոնում դասարագից հետո սեր Ներսես Բահան Ներսիսյանից փորձել էին ձեռել գողացված մանրանկարների գինը: Միայն մեր թերթի հրատարակումից եւ բարձրացված աղմուկից հետո հետո ՍՅԹ թեմական խորհրդի առաջնորդարանի գրասենյակի դասասխանաձև Բարթոլոմայուսյանը հաստատեց սրբադասարանների թալանի լուրը՝ չհաղորդելով որեւէ այլ մանրամասն:

Ավեսարանի նախնական արժեքը սահմանվել է 4-6 հազար անգլիական ֆունտ ստեռլինգ, վաճառվել է 13.750 ֆունտ ստեռլինգով:

Վայրը սեղեկություն չի սրամադրում ձեռագրի ստեղծման վայրի կամ ավեսարանի անվան մասին: Հայտնի է նաև, թե ինչպես է ձեռագիրը հայտնվել Sotheby's աճուրդի սանը:

Վասարվածին երեկ անդրադարձել է Թեհրանի «Արախ» շաբաթաթերթը: Թերթը գրում է, որ չի բացառվում, որ վերոնշյալ ավեսարանը Սոփահանի Սուրբ Ամենափրկիչ եկեղեցուց գողացված իրերից է: Իրանահայ համայնքը դասարանը, որ Սոփահանի ՅԹ թեմական խորհուրդը հրատարակել էր, որ հայկական խորհուրդը հրատարակել էր:

Հ. Հ.

Թուրքիայի բուն խնդիրը «Նախագահի խոսքերը չեն...»

1-ին էջից
Բաշեջեթի ամբարտաճանությունը մեկնաբանության կարիք չունի: Սակայն ՀՀ նախագահն այդ խոսքերը արտասանել էր Մարտի 1-ին ֆառաբառերի արձանագրության, սակայն «Մեր դիրքորոշումը չի փոխվել, մենք դասարան ենք Թուրքիայի հետ ունենալ բնականոն հարաբերություններ, ինչպես վայել է հարեան երկրներին: Այդպիսի երկրներ էին, օրինակ՝ Լեհաստանն ու Գերմանիան, որի կանցլեր Բրանդտը, գիտակցելով իր երկրի գործած հանցանքը, ծնկի եր իջել Վարշավայի գեհոնում: Վաղ թե ուշ իրեն եվրոպական երկիր համարող Թուրքիան կունենա եվրոպական լինելուն հարի ղեկավարություն, որը գլուխ խոնարհի ծիծեռնակաբերդում»:

Տեմբերի 8-ին, իսկ թուրքերը 5 օր ստասել էին, որ արձագանքեին դրան: Ինչու, որովհետեւ այդ օրերին հայտնի դարձավ, որ ցեղասպանության համար դասի քաշած սահմանող օրինագիծը վերականգնվել է դրվելու Ֆրանսիայի ազգային ժողովում, նախագահ Սարկոզին ի լուր աշխարհի կասկածի սակ դրեց Թուրքիայի անդամակցությունը ԵՄ-ին, դեռ ավելին՝ երեկ ԱՄՆ Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների դալանը ընդունեց Թուրքիային «երկրում փրսոնյա ժողովուրդների իրավունքները լիարժեք հարգելու» դասանց ներկայացնող թիվ 306 բանաձեռը:

Մինչդեռ Թուրքիան դասարանաչ աշակերտի ուժեղությամբ նախ Լիբիայում, ապա Սիրիայում կասարում էր ինչպես ԱՄՆ-ի, այնպես էլ ԵՄ-ի հանձնարարությունները, ընդ որում՝ արելու գնով հարաբերությունները նաև Սիրիայի ռազմավարական դաշնակից Իրանի հետ, որ մեկուսանա սարածաբանում:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ դեկտեմբերի սկզբներին Անկարայում ԱՄՆ փոխնախագահ Ջո Բայդենը Թուրքիայի ղեկավարներին հորդորել էր հայթուրական արձանագրությունների վավերացման հարցում փայլեկասարել, ակնհայտ կողմնա ՀՀ նախագահի խոսքերը աղավաղելու միջոցով այդ փայլերից հրաժարվելու համար որդես դասրկակ օգտագործելու թուրական նկրտումը:

Թուրք գործիչների արձագանքները մեկ անգամ եւս փաստում են, որ Թուրքիան Հայաստանի հետ հարաբերությունները բարելավելու խնդիր չունի: Նրա խնդիրը բոլոր միջոցներով բարելավման համար թուրական կողմի վրա գործարկվող միջազգային ճնշումներից ձեռքազատվելն է:

Հայաստանում սարածաբանական լուրեր են դասվում, թե ավստրալիացիները միջոցների աղանակագրումը դառնալու է ոչ թե դասարանի, այլ կամավոր:

«ԻՆՊՈ ԱՐՄԵՆԻԱ» աղանակական ՓԲԸ-ի գործադիր սնօրեն Լեւոն Ալթունյանը, սակայն, հերքում է այս լուրերի իսկությունը. «Ավստրալիացիները միջոցների աղանակագրումը շարունակելու է մնալ դասարանի ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ Լեւոնյանի Դարաբաղում»: Տոյժերի գումարը եւս մնալու է մույնը: Լեւոն Ալթունյանը իրեցնում է, որ աղանակագրությունը չունենալու դեղումը վարողները կտուգանվեն 50 հազար դրամով, իսկ կեղծ փաստաթուղթ փակցնելու դեղումը՝ 150 հազար դրամով. «Նախորդ սարվա կտուգնը եւս կհամարվի կեղծ փաստաթուղթ»:

Որդեսգի աղանակագրական ընկերություններն առջեւ չգոյանան հերթեր, ու վարողների համար ավելի հարմարավետ լինի

Նախատեսվում է, որ բոլոր այս ընկերությունների ներկայացուցիչները աշխատանքային խմբերում կհանարկեն հաջորդ սարվա աշխատանքային ծրագիրը զբոսաբանության ոլորտում, կասացվի, որ մասնավոր ընկերությունները նախադես իրենց մասնակցությունը ու ներդրումը կունենան 2012-ին դեսուբան կողմից իրականացվելի փայլերին ու միջոցառումներին՝ զբոսաբանության

կարելի է հանդես գալ: Ավելին, մասնավոր հասվածն էլ այդուհետեւ կարող է որոշակի վստահությամբ վերաբերվել կառավարության փայլերին, այսինքն՝ նախադեսարանսվող ծրագրին արդեն իսկ ծանոթանալով ու այն փոփոխելու հնարավորություն սահմանվող զբոսաբանության գործակալությունները, հյուրանոցները կամ դեղի Հայաստան ու Հայաստանից դուրս չվերթեր

Պեսական-մասնավոր համագործակցության օրինակ՝ զբոսաբանության ոլորտում

առաջանում դեսուբան ու մասնավոր ընկերության կամ ընկերությունների համատեղ ջանքերով ու ֆինանսավորմամբ լուծել սարածույթ հարցեր:

Հայաստանում էլ այդպիսի համագործակցության օրինակներ արդեն կան սարբեր ոլորտներում, նաև զբոսաբանության, որ զերակայություն է հայաստանյան սնեստության համար: Այս օրերին էլ ընթանում է կյո սեղանների շարք զբոսաբանության ոլորտի ներկայացուցիչների զգալի մասնակցությամբ, որը նախաձեռնողը Հայաստանի ազգային մրցումակայության ինմնադրամն է: Ի դեղ, ՀԱՄՅ-ն էլ դեսական ու մասնավոր հասվածների համագործակցության ու համաֆինանսավորման ձեռով կառուցված կազմակերպություն է, որի այդպիսի համատեղության մի օրինակ Տաթևի ճողանաղու կառուցումն է՝ կրկին զբոսաբանության ոլորտի արդյունավետ զարգացման նդասակով:

Կյո սեղանների անցկացման նդասակը 2012-ի աշխատանքային ծրագրի ֆնանկումն է զբոսաբանության ոլորտի ներկայացուցիչների հետ, որից ակնկալվող արդյունքն այդ ծրագրի վերջնական ձեակերպումն ու անփոփումն են: Արդեն իսկ հայտարարվել է, որ կյո սեղանների շարքը կունենա զբոսաբանության ոլորտի մոտ 270 ընկերություններ՝ ի դեսն հյուրանոցների, սարբեր ավիաընկերությունների ներկայացուցչությունների, մասնագիտական ասոցիացիաների եւ սուրիսական գործակալությունների:

խթանման նդասակով, որն, ըստ էության, ընդհանուր է սվալ դեղումն ինչպես դեսուբան, այնպես էլ մասնավոր ընկերությունների համար:

Բացի դրանից՝ մնամօրինակ մասնակցությունը կյո սեղաններին հնարավորություն է մասնավոր հասվածի ներկայացուցիչների համար, ըստ էության, ընդգրկվելու որոշումների ընդունման գործընթացում, հսկակաղես, երբ այդ որոշումները այսպես թե այնպես վերաբերում են հենց այն ոլորտին, որում գործում են ֆնանկումներին մասնակից ընկերությունները: Ասել է թե հենց զբոսաբանության ոլորտի ընկերությունները կարող են ընսրել, որոշել, թե 2012-ին որ ցուցահանդեսներն են նախընսրելի մասնակցության համար կամ ինչ նախաձեռնությամբ

իրականացնող ընկերությունների ներկայացուցչությունները դասրաս կլինեն ծրագրի իրագործմանը:

Հայաստանում զբոսաբանության առումով մոտեցումները թեեւ բավականին առաջընթացի սեղ ունեն, սակայն այս դասրագայում դեսուբան-մասնավոր հասված համագործակցությունը օրինակելի է, ու եթե ինմ ընդունենք զբոսաբանության թվի սարեկան աճն ու զբոսաբանության համար անհրաժեշտ ենթակառուցվածքների ի հայտ գալու հանգամանքը, աղա այս ոլորտում դեսական ու մասնավոր հասվածների համագործակցությունը կարելի է արդյունավետ ուրակել, ինչը նախընսրելի է սեսնել նաև մյուս ոլորտներում ու ծրագրերում:

Ա. ՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԱՊՊԱ-ն եղել է լինելու է դասարանի

Լեւոն Ալթունյան

դայմանագիր ձեռք բերելը, դասրոն Ալթունյանը խորհուրդ է սալիս ԱՊՊԱ դայմանագրերը վերսկսելու համար հնարավորինս շուտ դիմել աղանակագրական ընկերություններ:

Խոսելով անցյալ սարվա փորձից՝ Լեւոն Ալթունյանը նուսն է. «ԱՊՊԱ դայմանագրեր ձեռք բե-

րելու հարցում ԱՊՊ երկրների մեջ Հայաստանը գրեթե անենակազմակերպված երկիրն է»:

Հետեւաբար տոյժերից ու երկար հերթերից խուսափելու համար «ԻՆՊՈ ԱՐՄԵՆԻԱ»-ն խորհուրդ է սալիս հնարավորինս շուտ ձեռք բերել ԱՊՊԱ դայմանագրերը:

Ի. Պ.

Մեկնաբանություն

Հայաստանի եւ Ռուսաստանի հարաբերությունների դասնորոշումը երկար է ու բարդ: Հայերը միշտ էլ հույսը դրել են Ռուսաստանի վրա՝ որդես քրիստոնյա դեռության, եւ գրեթե միշտ վայելել դրական արդյունքներ: Սակայն եղել են նաեւ ժամանակներ, երբ որոշ ժողովուրդներ չեն սասանվել առավել ցինիկ ֆաղափականություն վարել Հայաստանի նկատմամբ, հայասարելով, որ իրենց անհրաժեշտ է Հայաստանն առանց հայերի:

Ռուսաստանի ներկայիս վարած ֆաղափականությունը, չնայած բառերով արտահայտված չէ, չի արբերվում դրանից: Հայաստանի հյուսիսային դաշնակիցը Երևանում գրասենյակներ է բացել, որոնք աշխատում, բնակարան են ֆաղափացիություն խոսանալով գայթակղում են հուսահատ ընթացիկներին սեղափոխվելու Ռուսաստանի ծայրագույն

նա այդ արածոյալին փոփոխությունները կասարում: Կինս դասախանեց. «Որդեսգի մենք Ռուսաստանի հետ դրկից դառնանք»: «Բայց, սիկին, ավելի լավ է՝ մենք Ռուսաստանին հեռվից սիրենք», դասախանեց ակադեմիկոսը:

Այս խելացի ֆաղափական ասույթը կարող է ուղեցույց լինել Ռուսաստանի հետ մեր հարաբերությունները ֆնարկելիս:

Ռուսաստանի առաջնորդները չափազանց օբյեկտիվ, ռեալիստական եւ Եսահափական ֆաղափականություն են վարում Հայաստանի նկատմամբ, գուցե բացառությամբ Բորիս Ելցինի, որը դեռ մի փոքր սենսիմենսալիզմ էր խառնում ֆաղափականությունը եւ իրոք գնահատում էր բարեկամությունը: Բայց Ելցինի ժամանակաշրջանը, խորհրդային Միության անկումից հետո, հասկանալի նաեւ Ռուսաստանի անկումը: Արեւմուտքը ֆա-

ցած ռուսական խորհրդարանական եւ առաջիկա մարտից ստապող նախագահական ընտրություններն ինչ կարող են սալ Հայաստանին:

Ավանդաբար ռուս ժողովուրդը հարգում է բռնադատական իշխանությունը: Երկրի ուժն ու հզորությունը ռուս ժողովուրդը սեսնում է իշխողների՝ առաջնորդների անձնավորության մեջ, նույնիսկ եթե այդ առաջնորդները ռուս չլինեն: Այդ դասառաքել է, որ 70 տարի Եսարունակ կոմունիզմի ֆողի մերժ օսարականների մի կլիկ կարողացավ իշխել Ռուսաստանում:

Այստեւ, Սալիմը վրացի էր: Բերիան՝ մեգրել (Արեւմտյան Վրաստան), Միկոյանը՝ հայ, իսկ Լազար Կազանովիչը՝ հրեա: Պուսինի ուժեղ բռնացի իշխանությունը արագույնում է այդ ֆաղափական ուղու: խորհրդարանական վերջին ընտրությունների ժամանակ լիբերա-

Նախկինում այդ կուսակցությունը Ռուսայում բացահայտ (երկու երրորդի չափով) մեծամասնություն էր կազմում: Իր գործընկերներին միխթարելու նդասակով Պուսինը հավասարացրեց, որ 226 դասզանավորներն էլ բավական են, որդեսգի անցկացվեն օրենսդրական նախաձեռնությունների մեծ մասը: Բայց եթե ավելի ձայների կարիքն զգացվի, անուսայ այդ կուսակցությունը հույսը դնելու է կոմունիստների կամ այլ ձախակողմյան կուսակցությունների վրա՝ կազմելով հնարավոր կոալիցիա:

59-ամյա Պուսինը, եթե առողջությունը ների, կարողանալու է իշխել մինչեւ 2020-ական թվականները, վասահաբար ուժեղ բռնացի առաջնորդ լինելով Կրեմլում: Բայց «նա դժվարին ընտրության առաջ է կանգնած», նուս է ռադիոմեկնաբաններից մեկը, «Զաղափական դաեսում

ներն են բացահայտելու, թե ինչան են նախագահն ու իր կուսակցությունը դասական այդ օլիգարխներին: Մյուս կողմից խթան է նաեւ հարեան Վրաստանի օրինակը, որը կարողացավ ազատվել կոռուպցիայից եւ ընթանալ սնեստական առողջացման ճանադարիով: Այս օրերին ֆաղափական նախկին դեմերից մի ֆանիսը կարծես դարձյալ վերադառնում են փոխարինելու օլիգարխներին: Հեռուստատեսային էկրաններում նախագահության նախկին թեկնածուների՝ Արսաես Գեղամյանի եւ Վազգեն Մանուկյանի հայտնվելը դասահականություն չի կարող լինել: Ոչ էլ խորհրդարանի նախկին խոսնակ խոսրով Հարությունյանի նորից ասդարեզ իջնելը:

Պուսինի վերընտրությունը վասահաբար ոչ մի բան չի փոխելու Հայաստանի հետ Ռուսաս-

Կողմնորոշվել հոգուս Պուսինի

ԵՐՎԱՆԻ ԱԶԱՏԱՆ

արեւելյան Երզանները՝ բնակություն հաստատելու եւ այդդիսով կանխելու չինացիների եւ մահմեդականների հոսքը, որը սահագնացող չափերի է հասնում: Իսկ Հայաստանը մինչ այդ դասարկվում է եւ թիրախ դառնում ռուսական «արցի հեսագա ողջագուրմանը»:

Այդուհանդերձ, հայերը բնագուրբ միշտ էլ կողմնորոշվել են հոգուս Ռուսաստանի: Նույնիսկ Արեւելահայաստանի նոր գրականության հիմնադիր Խաչատուր Աբովյանն է գրել 1828-ին իր «Վերջ Հայաստանի» վեդում. «Օրինվի էն սհաթը, որ ուի օրինած ոսը հայոց լիս աշխարհը մսավ»:

Բայց գրականությունը մի կողմ թողնելով՝ նեսնք, որ Ռուսաստանի հետ հարաբերությունները խառնաԵսիոթ իրավիճակում են:

Կինս սովորություն ունի փութաջանորեն վերագծելու Հայաստանի եւ Կովկասի մյուս Երզանների ֆարեզը՝ սեղաԵսարեղով հարեանների հետ մեր երկրի սահմանները: Մի անգամ, երբ ակադեմիկոս, դասաբան Բաբկեն Հարությունյանն էր այցելույթյան եկել, հարցրեց, թե ինչու է

ջալերում էր Ելցինին: Նախագահ Բիլ Զիլնթոնն առաձնահատուկ անձնական հարաբերություններ էր մեակել Ռուսաստանի վաղամեդիկ նախագահի հետ, որը խորհրդանուս էր այդ երկրի դասական հզոր իշխանության անկումը: Ելցինի իշխանության օրոք Ռուսաստանը վերականգնվելու նույնֆան հնարավորություն ուներ, որֆան Ելցինի վերականգնացումը ակհողիզմից:

Այդ ժամանակաշրջանն արդեն անցել է, եկել է ֆաղափական ռեալիզմի՝ Պուսինի ժամանակաշրջանը: Մինչ Մ. Նահանգները, Եսայլաբար երես սալով Վրաստանին, փորձում է նախկին խորհրդային հանադեսությունների հետ Արեւմուտքի բարեկամության վառ օրինակ սեսղծել, Ռուսաստանը դասրֆի փոխարեն Հայաստանից անԵսարժ գույբեր է ձեռք բերում, եւ դեսական այրերն էլ Հայաստանում հդարսանում են, որ մենք վասահելի դեսություն ենք մեր դասրֆերը մարում ենք ժամանակին:

Մենք այս դասական ակնարկը կասարեցինք, որդեսգի սեսնեմք, թե դեկեսմերի 4-ին կայա-

լիզմը նահանջ ադրեց Ռուսաստանում, եւ առավել կարծաշիդային, բռնաշիրական կուսակցություններ ավելի Ես սեղեր զբաղեցրին Ռուսայում: Հասկանական է մասնավորադես կոմունիստների առաջխաղացումը: Նրանք «անցած լավ օրերի» կարոսախիսի դրսեուրողներն են: Հարյուր տար միլիոն վեարկողներից 60 տկոսն էր մասնակցել ընտրություններին, չոր տարի առաջվա 64 տկոսի փոխարեն: Ընտրողների մեկ հինգերորդը ձայնը սվել էր կոմունիստներին, որոնք նախկին 57-ի փոխարեն այժմ 92 աթոռ են զբաղեցնելու խորհրդարանում: Զախակողմյան «Արդար Ռուսաստան» («Մդրավեղիվայա Ռոսիա») կուսակցությունը 38-ի փոխարեն այժմ կզբաղեցնի 64 սեղ, իսկ Ժիլինովկկու ազգայնական լիբերալ-դեմոկրասական կուսակցությունը՝ 40-ի փոխարեն 56 սեղ: Պուսինի «Միացյալ Ռուսաստան» («Եդինայա Ռոսիա») կուսակցությունը կորցրեց 77 սեղ եւ այժմ Ռուսայում կունեսնա ընդամենը 238 դասզանավոր, այսինքն ոչ իշխող մեծամասնություն 450-սեղանոց սոսրին դալասում:

դիմանալու համար նա դես է բարենորոզումներ իրականացնի եւ կարող է այդ բարենորոզումները կյանի կոչել, եթե ձերբազալի իշխող Երզանակներին վերադախած մի Եսար արսնություններից: Նույնությամբ թողնելու դեդիում նա կխարխի իր դիրեղը»:

Բազմաթիվ վեարկողներ, ձանձրացած արդեն լայնասարած կոռուպցիայից, «Միացյալ Ռուսաստան» կուսակցությունը համարում են խաբեբաների ու դրամաԵսրթների կուսակցություն եւ իրենց վրոզմումն են արտահայտում հարուսների եւ աղֆասների միջեւ սեսղծված սկալայական ձեղվածի վեարբերյալ: Իսկ որոշ մեկնաբաններ հավասացած են, որ Պուսինի վերադարձը նախագահական դաեսոնում նԵսանակելու է բրեժնեւյան ժամանակաշրջանը հիեցցնող սնեստական լձացում:

Հայաստանն էլ կարծես հասկացել է «ակնարկը», եւ իշխող Հանադեսական կուսակցությունը փորձում է ձերբազատվել անընդունակ օլիգարխներից առաջիկա ընտրությունների ժամանակ: Միայն ընտրություն-

սանի հարաբերություններում: Դա չի ազդելու նաեւ Հայաստանում անցկացվելի նախագահական ընտրությունների արդյունքների վրա: Որոշ ֆաղափական վերլուծաբաններ հավասացած էին, որ Պուսինի առանձնահատուկ հարաբերությունները Ռոբերտ Զոչարյանի հետ կարող էին խթան լինել վերադարձի համար, սակայն մեկնաբանների վերջերս կայացած խմբային ֆնարկման ժամանակ եզրակացությունն այն էր, որ ռուսական կողմը ոչ մի նախընտրություն էլ կարող է չունեսնալ, ֆանի որ ով էլ ընտրվի Հայաստանում, հաԵսվի է նստելու Ռուսաստանի հետ:

Եթե Պուսինը նախագահ դառնա, ադա Հայաստանը հեսեսելու է Կրեմլի ֆաղափական ուղղություններին, եւ սառը դասեսրազմի վերակեդանացման հեռանկարում դժվար է լինելու Հայաստանի արտաքին ֆաղափականությունում դադարակալ կոմդեսնեսարիզմի ֆաղափականությունը: Բայց Երեսանն այլընտրանք չունի: Պարսավոր է կողմնորոշվել հոգուս Պուսինի:

Կեսրոթ, ԱՄՆ Թարգմ. Տ. Օ.

Ադրբեջանական նոր «անեկդոս». «Հայաստանն ու ԼՂ-ն աշխատում են ընդդեմ ԱՄՆ-ի»

Ադրի եւ առհասարակ զարգացող աշխարհում ադրող ու ադրել ցանկացող ամեն ոք լավ է, որ իմանա՝ «ով Ադրբեջանի դեմ է, դեմ է ամբողջ աշխարհին», եւ որֆան Եուս, այնֆան ավելի լավ՝ հասկացողի համար: Այս սեսությունը ամենեկին էլ զուս սեսություն չէ, այլ հատուկ մեակված ֆաղափականություն է, որոշ ադրբեջանցի դաեսոնյաների ու հասարակական կազմակերպությունների համար՝ անգամ ադրելակերթ:

Օրինակ, դեկեսմերի 8-ին ամերիկյան Chicopee Register օրաթերթում հողված է լույս սեսնում 3ադիդար Մելիֆով սոսրազույթյամբ: Վերջինս «ԱՄՆ-ի ադրբեջանցիների ցանց» հասարակական կազմակերպության անդամ է: Մելիֆովը առաջարկում է ԱՄՆ դեկավարությանը՝ «Ֆինանսա-

դես եւ առհասարակ չօժանդակել այն երկրներին, որոնք գործում են ԱՄՆ-ի դեմ»: Այ ֆեզ բան... «ֆաստրեն» ԱՄՆ-ի դես երկրի մնացել է Բալիկց եկած «մելիֆովների» հույսին, նախ որոշելու, թե ո՞ր երկրներն են իր դեմ գործում, հեսո էլ՝ որոշելու, թե արժե՞ արդյոք «Ֆինանսադես կամ առհասարակ օժանդակել նրանց»: Այնուհեսե՝ հավանաբար արդեն իսկ ԱՄՆ ֆաղափացի դարձած, սակայն հայրենասեր ադրբեջանցի մնացած Մելիֆովը կոնկրեսացնում է. «Ինձ անհանգստացնում է ԱՄՆ-ի անսահման ֆինանսավորումը այնդիսի երկրներին, որոնք աշխատում են մեր դեմ եւ սդանում են մեր զինվորներին»: Այդ «մեմ»-ը ովֆե՞ր են. դիմելով ԱՄՆ դեկավարությանը եւ սեսելով՝ «...սդանում են մեր զինվորներին», Մելիֆովը նկատ ունի ամե-

րիկացի, թե՛ ադրբեջանցի զինվորներին: Իսկ միգուցե ադրբեջանցի հասարակական գործչի համար ամերիկացի զինվորն ու ադրբեջանցի զինվորը նույն են... Ավելի ուս, Մելիֆովը վերջադես բացում է «մեմ»-ի գաղցնիդը. «Ես գիսեմ, որ արտասահմանյան երկրներին ֆինանսական օժանդակությունը կազմում է ԱՄՆ դեսբյուզի ընդամենը 1 տկոսը, սակայն վստահ եմ, որ անգամ 1 դոլար չդես է սալ այն երկրներին, որոնք աշխատում են ԱՄՆ-ի դեմ: Որդես ամերիկացի հարկասու ես հորդորում եմ դադարեցնել անհարկի ֆինանսավորումը Հայաստանին եւ Լեռնային Դարաբաղին»: Այսեսղ դարզվում է միսազամից երկու բան. նախ, որ Մելիֆովը ԱՄՆ ֆաղափացի է, ֆանի որ «ամերիկացի հարկասու է», ադա եւ ամենաուԵսարավը՝ Մելիֆովը,

խոսելով որոշ երկրների ֆինանսավորումը դադարեցնելու մասին, սալիս է Հայաստանի եւ ԼՂ-ի անուրը, անուսու, վերջինս նույնդես արդարադիորեն համարելով երկր:

Հեսո արդեն, խոսելով Հայաստանին ամենամյա ամերիկյան ֆինանսավորման մասին, Մելիֆովը «բացում է դաեսոնական Վաչիմզոնի աչեղը». «Ամեն տարի Հայաստանը միլիոնավոր դոլարներ է սսանում ԱՄՆ-ից, սակայն այդ երկում կեսադադանները են բարեկալվում, ժողովրդավարությունն ու մարդու իրավունքների դաեսոնությունը չեն ամրադնդվում: Հեսեսաբար ես առաջարկում եմ օժանդակել Ադրբեջանին ու Վրաստանին»: Այսեսղ հարգարժան Մելիֆովը ադադուցում է, որ «երկար ժամանակ» հայրենիում չի եղել, որեսղ միայն «ազասու-

թյուն» բղավելը բավական է, որ ֆեզ բանս նսեսցնեն, անգամ եթե դու ինգամյա աղջիկ ես: Բացի սրանից, նույն ԱՄՆ-ում գոյություն ունի 907-րդ «Ազասությունը խրախուսող ակցը», որով ամերիկյան կառավարությանը արգելվում է ֆինանսական օժանդակություն ցուցաբերել Ադրբեջանին, ինչդես սեսնում ենք ակսի վերնագրից՝ «ազասությունը խրախուսելու համար»: Ի դեղ, Մելիֆովը նաեւ սրա մասին գիսի եւ առաջարկում է անվավեր ձանաչել այն...Մնում է միայն, որ Մոլիսակ սանը կամ «զոնե» դեսֆարսուդարությունում զնահատեն Մելիֆովի խորհրդակալական կարողությունները եւ հրավիրեն աշխատանքի, մարդը «հաստաս» գիսի, թե որ երկրներն են «աշխատում ԱՄՆ-ի դեմ»:

ՏՈՒՎԻ ԱՅՅԱՆ

